ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ГАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю

Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Коштує річно 4 корони.

Ч. 39. Чернівці, дня 24. вересня (7. жовтня) 1904. Рік VII.

От вже в понеділок збере ся на нараду буковиньский сойм, у якім засядуть перший раз у більшости нові люди, прихильні робучому народови. І провід у соймі буде в руках нових людий. Краєвим маршалком, як се ми вже й писали, іменував монарх бар. Юрія Василька а єго заступником пос. проф. д-ра Стефана Смаль-Стоцкого.

Прикрашуючи нинїшне число портретом нового віцемаршалка міркуємо, що під него не треба давати нїякого підпису. Особу проф. др. Стефана Смаль-Стоцкого знає хиба кождий руский мужик на Буковинї, як був бодай раз цїкавий довідати ся, хто головно причинив ся до того, що буковиньско-руске селяньство стало просьвічуватись, стало єднатись у товариства то стануло до борби за своє право проти паньскої митруги.

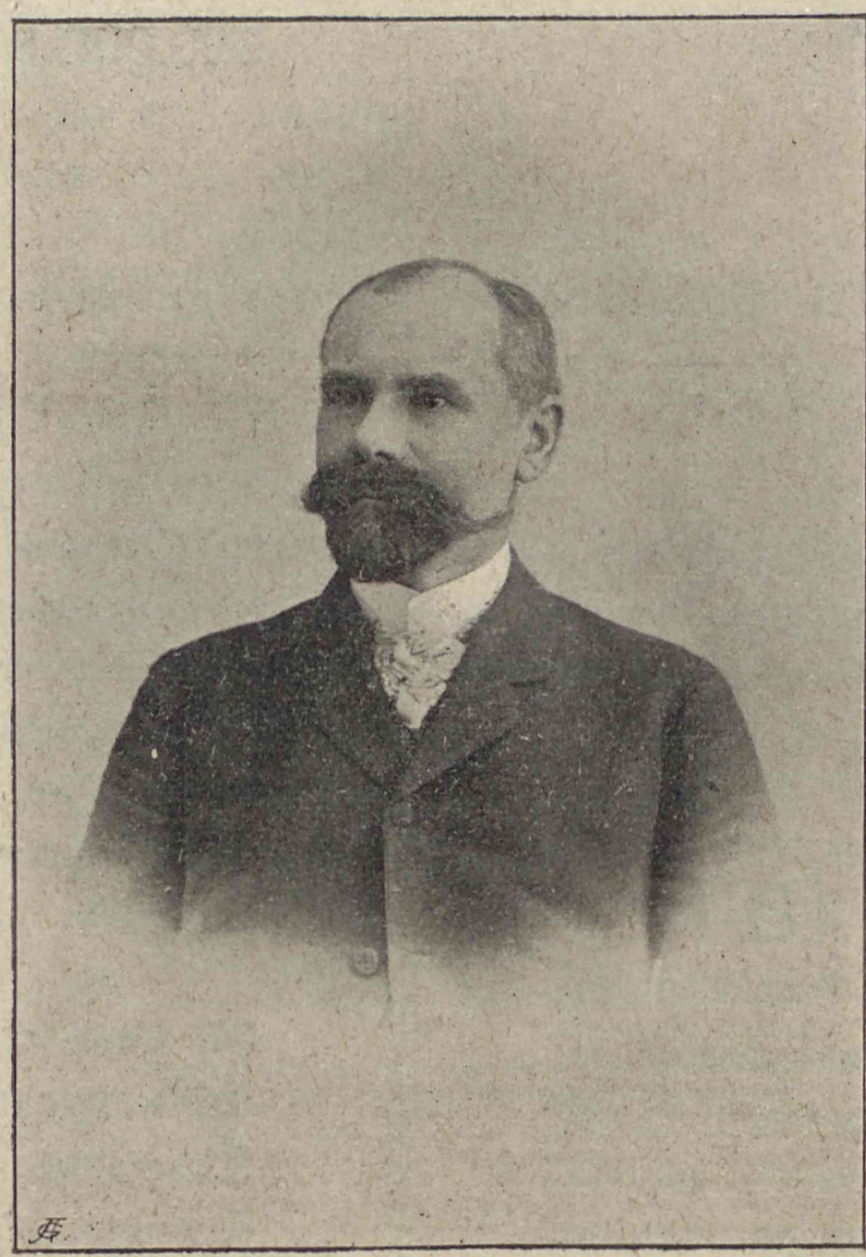

Особу проф. др. Ст. Смаль Стоцкого могли пізнати тисячі наших людий; він же не жалїв свого труду й часу, обїздячи наші села та загріваючи прибитих бідою селян до борби за красший гаразд. Він не жалїв нїкому своєї помочи й поради, по яку все сходили ся наші селяни із найдальших закутин Буковини, знаючи що знайдуть в нїм щирого приятеля і порадника.

Ми сказали, що в склад теперішного сойму входять „нові люди“. Колиж під тим словом хочемо розуміти тих людий, які сотворювали народну силу — то між ними належить ся перше місце віцемаршалкови проф. др. Стефанови Смаль-Стоцкому.

Він, будучи селяньскою дитиною, зазнав сам тої долї-недолї, що панує у мужицкій хатї. От тому то, добивши ся власною працию, терплячи нераз голод і холод, визначного становища в суспільности, посьвятив свій труд саме для добра тих селян.

Писати про працю й заслуги сего чоловіка значило-б писати історию народно-полїтичного відродженя буковинької Руси. Та про те значінє, яке має др. Ст. Смаль-Стоцкий у нашого народа, про той ляк, який мали перед ним вороги народні, сьвідчать найлїпше послїдні вибори: Фльондорівцї аґітували шалено, гроші сипали ся, що не міра, дїдичі бачите хотїли

повалити мужицкого оборонцю — але їм се не вдало ся. Чесні рускі виборці садаґурского округа доказали, що наші селяни не говоримо, вдячні свому опікунови — але розуміють свій інтерес політичний, який їм каже, що мужикови ніяк вибирати дідича своїм заступником!

Др. Стефан Смаль-Стоцкий родив ся 8. січня 1859 р. в Немилові. До середних шкіл ходив у Львові і в Чернівцях. Унїверзитетскі науки кінчив у Чернівцях і Відни, де 1884 р. одержав степень д-ра фільозофії. В рік після того дозволено єму викладати на унїверзитетї (то є найвисшій школї) у Відни а р. 1885 став він надзвичайним а р. 1899 звичайним професором рускої мови й письменьства на черновецкім унїверзитетї. Року 1894./5. й сего року пошановано єго вибором на декана фільозофічного виділу тобто старшого між унїверзитетскими професорами, що учуть тих акедеміків, які мають відтак стати професорами по школах середних.

Кілько людских жертв поглощує війна і горівка?

Знаменитий французкий учений, професор Кароль Ріше обчислив, що в минувшім столїтю згинуло в війнах 14 мілїонів людий. Другий учений лїкар др. Фрелїх обчисляє, що в Европі в минувшім столїтю згинуло в війнах в наслїдок ран і слабостий около 7 і пів мілїона молодих людий. Далеко більше людий як у війнї, згинуло, після обчисленя д-ра Геленїюса, в наслїдок уживаня острих напитків. Учений сей подає в своїм знаменитім творі „Про алькоголїзм“, що в однім роцї гине в наслїдок уживаня алькоголю (острих напитків):

В Анґлії . . .	40.000	людий
Бельґії і Голяндиї . .	20.000	„
Росиї	100.000	„
Франциї . . .	40.000	„
Німеччинї . . .	40.000	„
Скандинавиї . . .	10.000	„
Швайцариї . . .	10.000	„
Австриї	50.000	„
Разом	300.000	людий

300.000 жертв бере піяньство річно, що робить за одно столїтє 30 мілїонів. Отже в наслїдок піяньства гине два рази тілько людий, що у війнї. Др. Геленїюс не обчислив єще жертви піяньства в Італії, Іспанії, Портуґалії, Грециї, Болгариї, Румунії і т. д. Др. Геленїюс в своїм творі пише, що великий процент людий на війнї гине в наслїдок алькоголю, бо много жовнярів пяних мерзне на морозї, а також рани пя-

---

Осип Юрій Федькович.

ТОВАРИШІ.

Гей брате милий, гей, чи чуєш,
Чого ти ходиш, тай сумуєш,
Чого сумуєш, тай думаєш,
Коня футруєш, не сьпіваєш? —
Оттак мій друже, так, соколе,
Поїдем рано в чисте поле
З Французом, Сардом воювати,
Чей перестану вже думати.

Чи то в поли над Маджентов три вірлове вють ся,
Чи то в поли під Маджентов три царове бють ся?—
Ой не бють ся, але ріжуть цїлїсїньку днинку;
Дайте, дайте відпочати най би на годинку!

Ой не бій ся, красний улан, — ой не бій ся, молод:
Під Маджентов виногради, в винограді холод,
Там ти будеш спочивати, брате мій Іване,
Аж старенька твоя неня плакати не стане.

Ой нене-ж моя, горе, горе!
Чи в грудех моїх чорне море,
Що тілько крови з рани плине,
А серце моє ще не стине? —
Ой то-ж то коле, то-ж то крає,
Аж душу з тїла випирає, —
Водиції люди, хоть дробину, —
Видиції — йой — мій Боже — гину!...

Чи то в поли під Маджентов явір повалений,
Чи то в поли під Маджентов улан заколений?
Поклонив ся головою на горячий камінь,
А канони загукали по Маджентї: амінь! —

ниць дуже рідко дають ся вилїчити. Треба запримітити, що на війнї гинуть самі молоді і здорові люди, підчас коли в наслїдок піяньства гинуть люди ріжного віку, але також і се є важне, що в наслїдок піяньства многі люди поповнюють ріжні злочини, дістають ся до вязниць, заведень для божевільних, домів для убогих і т. д., де удержує їх держава, через що стають ся тягарем суспільности. Взагалї учені люди кажуть, що найбільшим лихом на сьвітї, навіть в культурних державах, далеко більшим від війни, є піяньство. *Ам. Св.*

Січові заповіди.

Січ в галицкім містї Городенцї ухвалила собі таких десять заповідий:

1. Люби твоїх товаришів, що є товаришами працї твого житя.

2. Люби науку що є кормом душі: будь вдячний твоїм учителям, як свому батькори і матери.

3. Сьвяти кожду днину твоїми добрими і хосенними вчинками і приятельским дїлом.

4. Віддай честь добрим людям, поважай всїх людий, не згинай ся перед жадним чоловіком, і нїкому не лижи рук.

5. Не відноси ся до нїкого з ненавистию, не мсти ся але стій за своїми правами і не кори ся перед свавільним.

6. Не будь трусом (боягузом), будь приятелем немічних і люби справедливість.

7. Май на увазї, що всї добра сего сьвіта походять з працї, а хто їх уживає без працї, краде працюючим хлїб.

8. Розглядай ся і думай, щобись пізнав правду, не вір в то, що перечить здоровому розумови, не ошукуй нї себе нї иньших.

9. Не думай, що той любить свою вітчину, котрий ненавидить або погорджає иньшими народами, або бажає війни, що є останком варварства (дикости).

10. А бажай тої днини, в котрій всї люди будуть жити як вільні горожани одної вітчини в супокою і справидливости як братя.

Слїпа Курка.

Братя Русини і сестри Русинки! Подивіть ся на слїпу курку, як она виглядає, що не має очий. Ходить она по обістю, щось шукає, але не має нїчо. Хоть мороз тисне хоть сонце гріє то все слїпа курка із голоду млїє, хиба змилує ся хто

Гей скажи ми, красний улан, чи не тут канони
Лїпше знають зазвонити як у дома звони?
Тай скажи ми, милий брате, чи не тутки круки
Лїпше знають нарядити як наймильші звуки?

Гей брате милий, гей, чи чуєш,
Чого ти тутки так сумуєш
На кабатинї, на зеленій,
В кровавій красцї закрашеній? —
Він тихо, бачу, він не чує,
Та як сумує, так сумує, —
Струджений бідний, щож робити, —
Хиба му постїль постелити.

Чи ся в поли під Маджентов місяць кровйов миє,
Чи то в поли під Маджентов улан яму рие?
Рие яму шабелькою пізно з-опівночи;
В Італїї глина — камінь, він сльозами мочит.

Докопав ся бідний улан на чотири пяди;
Борше, борше, побратиме, далї ме свитати!
Докопав ся улан в пояс, більше не змогає,
Сїв си бідний коло брата тай собі думає.

Гей брате милий, гей, чи чуєш,
Чи ти на мене морокуєш,
Чи ти мене уже не любиш,
Що не промовиш, приголубиш,
Як доси завше, як бувало,
Коли ся нічкою балакало?
Він тихо, бачу, він не чує,
Та як сумує, так сумує.

Чи зірниця над Маджентов сльозами ся миє,
Чи то улан під Маджентов гріб могилою криє?
І могилу вже усипав, вже і хрестик тиче,
А пташина на березї все собі щебече.

над нею та дасть їй тото, що кури не доїли.

Господар дає їй їсти, та що з того. Она того не дістає. От ходить она коло дверий, наймит увидить єї тай, піде до господаря тай каже — промовляє, що сліпа курка не має що їсти. Господар має за ню гадку тай зараз сліпу курку спомагає, тай наймитом передає їй їсти. Але з того не має она великого хісна, бо бідна сліпа курка по обістю блукає все шукає їсти, але нічо не находить, бо очий не має. Часом господиня кине лише сліпій їсти та що з того, коли тоті, що бачуть зараз захапають, і зїдять то, а сліпій однакова біда.

Потім іде сліпа курка до огороду тай порпає і поживи шукає, але однаково нічо не має, нічо не споживає, бо очий не має. Порпає она і поживу знаходить, але очий не має, тож другі поживу забирають, а єї із нічим лишають та ще ся насьмівають із неї. От так ся тут сліпі кури мають; живцем на сьвіті пропадають та ще й всї із них насьмівають ся.

Она сліпа порпає ся в городї і багато поживи знаходить, але очий не має тай від неї усе добро забирають. Вже би й жалю не було, якби від неї забирали поживу єї сестри кури або брат когут. Але бо то прийде ворона або сорока білобока. Господь знає відки она налетїла може аж із Нїмеччини або з відки! та забирає єї майно а єї нї з чим минає. Сліпа курка ще до того їм ся вклоняє, бо она мислить що то урядник когут своє війско корняє. Але якби она очи мала, тоби тоту ворону і сороку із обістя нагнала. Якби сліпа курка очи мала, тоби сорока і ворона єї поклін віддавала, але не курка їм.

Видите братя, як тій сліпій курцї тяжко жити на сьвітї що она навіть не видить їсти собі взяти, і як она пропадає що не має лише одних очий.

Ви Братя старайте ся, бо межи вами є також ще багато сліпих. Старайте ся, бодай аби хоть Ваші дїти не були сліпі, аби не бідували, аби ся яким таким латкам не вклоняли, аби мали честь і гонор, аби їм другі кланяли ся. Памятайте! *Тодор Ситник* із Кисилева.

Шугу з лугу, пташенятко, шугу в луги піти,
Он-де плачуть всї зірницї, онде млїють квіти,
Онде тужить молод улан, серце му ся крає,
Клонить голову в білі поли, тай собі гадає:

Гей брате милий, гей, чи чуєш,
І з ким ти нічку сю ночуєш,
І з ким ти будеш розмовляти
О твоїй нени, о дївчати?
Не думай, брате мій, соколе:
Поїду рано в чисте поле
З Французом-Сардом воювати,
Мем вечер в гробі балакати.

Із Січового руху.

Із Добринівців.

Один вистріл з моздїра, другий, третий і село пробудило ся. Загомонїли дзвони, а церква почала наповняти ся людьми. Спішуть всї, бо, „козаки“ наняли сегодня службу, втворяють „Січ“. Скрегочуть зубами вороги, хотїлиб перешкодити, та видячи, що не в силї спішуть і вони, щоб подивити ся на ту „Січ“. Битком набита церква, а люди з одушевленем слухають гарного сьпіву. Ось служба кінчить ся і весь народ спішить на толоку, чекають.

А гостинцем зближають ся гостї.

Голос труби міцнїє, а пісня чим раз голоснїйше доносить ся до села. Ось високо, високо маячіють у повітрю прапори, а за ними в рядах ступають сотками молоді Січовики. То ідуть Січи із Юрківцїв і з Чорного Потока. Голосні оклики „Гаразд“ і „Славно“ витають їх і всї рядами ідуть на місце, де мають відбувати ся збори. А там величає ся гарно прибрана брама із високо повіваючими прапорами. Поверх дві тисячі народу заповнило цїлий простір, а на обличах всїх намалювали ся знатні слїди завзятости.

Збори отворяє п. надуч. Петрачек, дякує сердечними словами прибувшим Січам і гостям і пропонує на Січового батька п. надуч. Зугаєвича із Заставної, а на Січову матку паню уч. Романовску із Рогізної, на що збори одноголосно годять ся. Згадані забирають свої місця і покликують на писарів пп. Гордого і осаула юрківської „Січи“ Мацкуляка.

Забирає слово п. уч. Корниляк із Юрківців і в яскравих словах представляє історию Січи запорожскої, згадуючи при тім про утиск і катоване нашого народу московськими та ляцькими панами, а відтак переходить до значіня теперішних Січий і взиває присутних, щоб не вірили ворогам, але тисячами приставали до сего товариства, бо лише в злуці сила народу!

По нім говорить кошовий юрківської Січи п. уч. Князьский, поясюючи при тім статути товариства і поодинокі задачі старшини. — В товаристві мусить бути карність, послух, щоб в данім часї, чи то при огни, чи при иньшім дїлї могло бути все в порядку, щоб кождий постояв, як належить ся розсудливому чоловікови! І коли ми з'орґанїзуємо ся добре, то тодї нїяка сила не зможе нас перемогти і ми здобудемо свої права назад! Будемо ратувати свої хати від огню і від більшого ворога, всїляких ворожих поплечників! Богато ще говорив бесїдник, за що надгородили його грімкими оплесками.

Відтак забрав слово п. надуч. Ковер-чук із Чорного-Потока і в приступній для народу промові накликував до єдности, пятнуючи при тім пагубні дїла кацапів-попів та деяких даскалів, що на кождім кроцї спинюють лише поступ народу! Рясні оплески і „славно“ були йому надгородою!

Та найкрасшою точкою всего був привіт п. Кс. Як., що говорив в імени української молодїжи. Пориваючо плили його слова, та вдаряли в найглухійші кутки мужицьких сердець, додаючи при тім надїю на лучше. Мілїони людий гнуть спину леда перед яким посїпакою, мілїони чорних робітників боять ся навіть писнути о свої загарбані права! Ми велетень, але ми не злучені в одну силу, не прийшли ще до того переконаня, що лише в злуцї наша сила! І не просьбою, не мольбою, не поклонами, але силою, значінем, дібємо ся свого права! Сила силу побиває! — говорив бесїдник. Злучені в одну велику силу ми мусимо побідити, ми не дамось, нас більше тут!

Серед загального вдоволеня, оплесків і окликів „славно“ та пісні „Не пора“ скінчив бесїдник. — По тім наступили ще промови поодиноких Січий і представителїв ріжних товариств.

На послїдок вручено старшинї відзнаки. Хвиля була потрясяюча, коли поодинокі члени дрожаючим голосом прирікали перед тисячами народу служити чесно і вірно січовій справі. Сурмач затрубів „General-Marsch-a“, а відтак з тисячних грудий полила ся пісна народного відродженя. І високо десь у повітру несли ся слова тої пісні, та давали ворогам до пізнаня, що наш нарід воскрес до нового житя!

То була Пісня народного відродженя!!

Відтак рушили всї походом до школи на маленьку порекуску і представлене, яке давали Юрківскі Січовики.

Ще кілька патріотичних промов, ще кілька сліві добринівскі Січовики попращали гостий, приобіцюючи їм стояти вірно і кріпко при січових справах.

Годилобись згадати ще, що найбільше труду і жертволюбивости поніс коло заснованя Січи осаул Стефан Маціборский як також кошовий Юлїян Дробот і взагалї місцеві учителї, за що їм хай буде сдяка!

Є надїя, що Добринівска Січ буде розвивати ся гарно, не зважаючи на перепони, які ставлять їм ріжні хрунї і паньскі та дяківскі лизуни! Та Богу дякувати, ті людцї вже тратять силу і помалу підупадають! *Гість.*

Дві армії.

Кореспондент бюра Райтера в головній кватирі ґенерала Курокія подає таку характеристику обох армій, що борють ся на далекім Сходї: Поведене російских ґенералів є бундючне і ободряє вояків може більше як поведене ґенералів японьских. Велике число страт в росий-

ских офіцирах, особливож в ґенералах, підчас коли ні один японьский ґенерал не був доси ранений, належить головно приписати неоднаковому поведеню ґенералів обох армій. Ґенерали по японьскій стороні є лише керманичами, підчас коли Росияни держать ся старої традициї Скобелева, що вожд у битві має стояти на чолї своїх людий. З японьских позиций можна бачити, як російскі офіцири в білих мундурах їздять перед своїми віддїлами, навпаки з російскої сторони дуже трудно пізнати японьских офіцирів, котрі своїми уніформами зовсїм похожі на своїх вояків, а до того находять ся поза боєвою лїнією і з відтам кермують битвою при помочи телеґрафу і телефону. Електричність не відгравала ще в ніякій війні такої великої ролї як в теперішній у Японців. Кождий бриґадир сидить на кінци дрота, який контролює командант дивізиї, а сей знов сполучений телеґрафом і телефоном з командантом корпуса. Піонїри спішать незвичайно швидко з дротом за кольонами. Роздадуть ся де вистріли, а вже виринають там з головної кватири піонїри з віддїлами „кулїв“, що везуть на тачках звої мідяного дрота. Сейчас вбивають в землї бамбусові тики, розпинають на них дріт і полевий телефон розпочинає свою роботу. Доси не найдено примірів, щоби Росияни користували ся на таку велику скалю електричностию. Ґенерала Курокого описує кореспондент ось як: Є се спокійний, скромний чоловік, більше на подобу Мольткого як театрального ґенерала, що гонить на кони поміж віддїли і заохочує та заклинає вояків. Подібно поводять ся всї японьскі висші і низші офіцири і характер Курокого переносить ся на цїлу армію. Можна єї назвати армією мовчаливою. — Росияни мають полкові музики, що вигравають при заходї сонця, підчас маршу або бою, а вояки маширують до такту бубна. Збившись юрбою довкола огнищ, Росияни сьпівають вечірні піснї, і часто звуки патріотичної піснї несуть ся з російский становищ понад ланцухи горбів і доходять до ух японьских варт. Однак у Японців не чув я ніколи в тій війнї коло фронту звука трубки, хотяй в часї мира японьска піхота маширує так само в темпі трубки або бубна. В армії Курокого не сьпівають ніяких боєвих пісень. Капеля цїсарскої ґвардиї заграла лише раз підчас торжественного гребаня погибших під Фенванчен. В звичайнім житю вояка капеля не від'грає ніякої ролї. В вхили побіди японьский ентузиязм проявляє ся лише голосним криком „банзай!“, з яким переходять до приступу. Розкоший ся армія не знає. Найблизше місце, де можна дістати фляшку „сакі“ або пива, лежить 80 кільометрів по заду. Се значить, що офіцири мало коли а вояки ніколи не пють горячих напоїв. Реставраций з шампаном та „водкою“, що в російскій армії відграють таку велику волю, а також каварень з жовтоволосими сьпівачками, тут нема. За японьскою армією не йде ні одна женщина. Чай, віяр і папіроси — то всї розкоші, дозволені японьскому воякови. Він бавить ся ловлею риб, писанем листів і читанем часописий. Одну памятку з вітчини носить кождий вояк в торністрі. То вудка Почавши від ґенерала Курокого до найнизшого кулї, що ступає за конем свого пана, всї є аматорами вудила. Коли сї ладні молодцї сидять годинами на скалистих берегах і терпеливо дожидають, аж мала рибка сїпне за гачок, ледви можна подумати, що се ті самі люди, котрі при рокотї шрапнелїв здобувають укріплені скали і забирають великаньских козаків в полон. Опис японьского вояка був би неповний, коли-б не згадати про єго ввічливість і чесність. Воєнні кореспонденти, що жиють серед армії і позваляють собі на деякі вигоди, які для вояка, держаного в строгій дисциплїнї, могли би видати ся спокусливими, лишають свої річи спокійно в шатрі, зовсїм не страхаючись, щоби не пропали. Нїчого не вкрадуть, навіт тютюну або чогось до їдженя. Про російских вояків не можна сего сказати. Понятє власности взагалї у вояків, розвинене дуже слабо, і нїхто не певний свого добра, коли не носить ся єго при собі або не привяже ся до шатра. В Трансвали, на Кубі та в иньших війнах перенесенє движимого майна, коли вірити оповіданям офіцирів кореспондентів, було при всякій нагодї на дневнім порядку.

Всячина.

Нові намістники. Урядова Wiener Ztg. оголошує уступлене намістника Триєсту ґр. Ґоеса і відзначене єго ордером зелїзної корони І. кляси. На єго місце іменований дотеперішний президент Буковини кн. Конрад Гогенльоге, а президентом Буковини мінїстерияльний радник і шеф президияльного бюра в мінїстерстві внутрішних справ др. Октавіян Бляйлебен.

Позір! Товариство ґімнастично-пожарниче „Січ“ в Вашківцях н. Ч. устроює в недїлю, дня 16. жовтня 1904 р. торжественне відкрите прапора. Програма: 1. Схід „Січей“ і репрезентаций заступлених в торжестві товариств на ринку перед рускою православною церквою о годинї $^1/_2$1 в полудне. 2. Посьвячене прапора товариства, який доконає собор православного духовеньства в рускій православній церкві о годинї 1-шій в полудне. 3. Торжественний похід при звуках глиницкої капелї через ринок і карапчівский шлях до коша на Гнатишиній толоцї. 4. Привитане послів і гостий прибувших на се сьвято. 5. Вбиване памяткових цьвяхів у прапор товариства. 6. Привітні промови. По торжестві відбуде ся з небувалою доси виставностию великий народний фестин при звуках глиницкої капелї і 3 народних музик. Програма: 1. Вільні вправи „Січий“ *а)* з топірцями, *б)* без топорцїв. 2. Вправи з сикавкою. 3. Хори і деклямациї. 4. Перегони в мішках (сьміхованка). 5. Двобій на січові топірцї. 6. Стовп ковбасний. (Сьвіжа і добра перекуска за дурно). 7. Стрілянє з луку. (Хто з сеї козацкої зброї поцїлить влучно в мету отримає богату нагороду). 8. Силомір. (Прилад до поміру сили людскої). 9. Народні танцї при трох музиках. На закінчене відограють аматори товариства „Народна Спілка“ з Кут, украіньску комедіо-оперу І. Котляревского п. з.: „Наталка Полтавка“. Сьвято закінчить похід зі смолоскипами при звуках музики. Буфет у власнім зарядї. Старшина доложила всїх старань, щоби милим гостям зробити богато несподїванок і утїхи. Хто анї разу не засьміє ся дістане 1000 корон, але реченець виплати назначить сама старшина. Хто лиш бажає радісно і весело перевести час, нехай всьо покидає а спішить до Вашківцїв на велике „Січове“ сьвято. Жадна „Січ“ не повинна бракувати. Вступ на цїле сьвято: для інтелїґенциї 1 кор., для селян 20 сотиків. На случай непогоди відбуде ся „Січове сьвято“ з тим самим порядком в слїдуючу недїлю с. м. 23. жовтня. — *Старшина „Січи“ в Вашківцях н. Ч.*

Що виробляють з паперу? В Европі суть з паперу пуделочка картонові, кулї білярдові і ковнірики, що їх пани носять, не маючи нераз на собі серочки. Але в Америцї уживають паперу в найріжнороднїйший спосіб. Одна фабрика приміром достарчає фляшок з паперу на молоко. Тоті фляшки суть непропускаємі і дуже дешеві. В Десен в Америцї нова фабрика виробляє кодаки з паперу. В Німеччинї виробляють дешеве паперове сукно до білярдів. Але се все ще дурниця. З паперу будують вже доми. Один Москаль замовив собі дім в Новім-Иорцї і перевіз єго до своїх дібр. Сей дім коштував 80 тисяч рублїв і займає 16 комнат. Він має бути тревалїйший від домів з цегли і каменя. В Норвеґії збудовано з паперу костел, котрий помістить тисяч осіб. Костел сей посїдає дзвіницю паперову, а самопонятно, що дзвони не є з паперу а з металю.

Росийскі дезертири. З Букарешту доносять, що перед кількома днями росийскі обездчики напротив румуньского села Карнїченї зловили на березї Прута двох дезертирів, перебраних в жіночу одїж. Недалеко села найшли привязаний до берега човен, що по всякій імовірности належав до двох молодих людий, які хотїли переправити ся на другий бік та утечи до Румунії. Коли козаки візвали їх, щоби задержали ся, утїкачі вистрілили до них кілька разів з револьверів, не поцїливши однак нїкого. Остаточно удало ся обездчикам молодих людий звязити і відставити до росийскої місцевости Перлицї. Там показало ся, що утїкачі суть резервовими офіцирами з Одеси і мали в найблизшім часї удати ся на війну до всхідної Азиї.

Ювилей дзвонів. Тисяч пятьсот літ минуло від часу, як з церковних веж відізвали ся перший раз дзвони. Перші християни зовсїм не знали дзвонів. На богослуженя скликували людий голосним кликом, калаталами або молотками, як тепер жиди. Перший дзвін відозвав ся в р. 404 на вежи церкви в Нолї в Італії. На думку аби завести дзвони прийшов епископ Павлїн, взяв собі до сего взорець із цьвітів, званих тепер дзвінками і конвалїями. Доки загалом заведено дзвони, минуло ще богато лїт, аж папа Савінїян в р. 590 завів їх по всїх церквах римских. І єму першому дзвонили дзвони на похоронах.

Старинне цминтарище. Коло села Білобоки, в Галичинї, найдено при дренованю землї глиняні посудини. Робітники не розуміючи ся на тім, порозбивали їх на дрібні куснї. Про те дізнав ся дїдич кн. Андрій Любомирский і догадуючи ся, що то мусять бути якісь старинві посудини, запросив проф. д-ра Гадачка зі Львова, аби оглянув терен. Др. Гадачек провірив, що на тім місци було старе цминтарище, де палено тїла померших і закопувано попіл в урнах. З вигляду урн і орнаментики можна догадувати ся, що се цминтарище походить десь з часів на 1000 лїт перед Христом.

Вибух динаміту. В Мільрозе в північній Америцї лучила ся динамітова катастрофа серед незвичайних обставин. Оногди вечером переїздив улицею, котрою веде також електричний трамвай, віз з мішками динаміту. Один мішок з 50 фунтами сего вибухового материялу упав саме на шини трамваю. За хвилю над'їхав трамвай і як лише роздавив мішок з динамітом, вилетїв у воздух. В трамваєвім возї було кількадесять осіб. 9 осіб погибло на місци, 19 тяжко потовкло ся, ваґон потороощив ся, а шини вирвало на значнім просторі шляху.

Жертволюбивість Американцїв. Жертви американьских мілїонерів на цїли публичні виносили в 1903 р. 76,834.978 долярів, в. р. 1902. 77,397.167 дол. а в 1901 р. осягнули сї жертви прямо казочну суму 423,888.732 дол. (один доляр має тілько вартости, що наших пять корон). В протягу отже трох перших XX. ст. жертвовало в Сполучених Державах добровільно понад 278 міл. на добродїйні цїли. Сї суми пішли на школи, шпиталї, церкви, музеї, ґалериї і бібліотеки. Головними жертводавцями були Андрій Карнеджіо і Іван Рокефелер. Карнеджіо сам дав майже шесту часть загальної суми.

Влучні відповіди. Одна з американьских часописий оголосила для реклями, що дасть 50 долярів нагороди тому із своїх передплатників, хто пришле найлїпшу відповідь на питанє: „Яке є найважнїйше дїло у вашім житю?“ Редакция одержала поверх тисячку відповідий. Нагороду признано за відповідь: Мої народини. Вслїд за відповідями прибуло також богато нових передплатників, тому редакция назначила нову нагороду 50 долярів за найвлучнїйшу відповідь на отсе питанє: „Яка є найважнїйша чинність в житю?“ І знова наспіли тисячі відповідий, а нагороду признано за відповідь, яка заключала ся о однїй слові: „віддиханє“.

Бочки від вина з резервістами. Два резервісти в Кишиневі (в Росиї) покликані на війну хотячи утечи, залїзли кождий з них до осібної бочки від вина і так велїли себе всадити на віз, котрий мав їх відвести в безпечне місце. Нещастє хотїло, що о тім дав знати хтось до полїциї. Бочки з воза здоймлено і далї котити їх аж до касарнї. За цїлий час, розуміє ся, ними кидало там в бочцї як качанами. Коли бочки отворено, оба були безпритомні і аж на другий день прийшли до себе. Тодї дістали по кількадесять нагайок, а опісля убрано їх в войсковий мундур. Тепер они сотному заказують, щоби в таку подорож не пускав ся.

Як вапно бризнуло в око, то не тілько справляє великий біль, но може також і око ушкодити, треба отже сейчас око переполокати водою, в котрій розпущено троха цукру.

Видане Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка.